

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelék).

Legidősb Bethlen Miklós gróf.

A fejedelmi vérből származott Bethlen grófi családnak rövid időközben többször volt halottja. Nemrégiben temették a kiváló író és történetludóst ifj. Bethlen Miklós grófot, most pedig legidősebb Bethlen Miklós grófnak elhunytáról számolunk be.

Legidősb *Bethlen* Miklós gróf, gróf *Bethlen* Imre kamarás és főispán fia volt, ki mint a legtöbb *Bethlen* irodalommal is foglalkozott. 1818-ban született s szülői katonai pályára képeztették; 16 éves korában már mint hadnagy szolgált a Sándor huszár ezredben. Huszonegy éves korában kilépett az ezredből s a nemzeti ujjaszületés napjaiban kivette a hazafias munkából a maga részét. Megnősült, majd családi birkokán gazdálkodott.

A szabadságharc kezdetén a küüllőmegyei nemzetőrök parancsnoka lett, utóbb a Mátyás-huszárok őrnagyává nevezte ki Bem tábornok, ki fölismerve benne a kitünő lovast és lóidomitót, a lovasosztály parancsnokává is kinevezte

Bethlen gróf a szabadságharc alatt 14 csatában vett részt, többek közt Nagy-Szeben dicsőséges bevételében is. A fegyverletétel után egy ideig bujdosott majd fogságba került, de családja közbenjárására szabadon bocsáttatott.

Az alkotmányos élet helyreálltával szervezett honvédseregbe, mint őrnagy lépett be s csakhamar ezredessé léptették elő. Nemsokára azonban előrehaladott kora miatt kilépett a honvédség kötelékéből s a főrendiháznál vállalt hivatal, ahonnan 1899. elején vonult végleges nyuga-

lomba, az agg honvédek nyugalmas otthonába a honvéd-menházba.

Legidősb gróf *Bethlen* Miklós csöndes visszavonultságában sem pihent, a szabadságharc vitéz bátor daliás huszártisztje emlékiratain dolgoztatott, melyeknek közzétételével bizonyára azoknak a nagyidőknek eseményei közül nem egy fog tisztázódni

Január 20-án hajtotta fejét az ősz honfi örök nyugvóra, akinek ereiben fejedelmi vér folyt. Halála előtt öt nappal elkészítette végrendeletét, s ereklyéit gyermekeire hagyta (két házasságából négy leánygyermek származott).

Temetését a család megbízásából régi barátja és bajtársa *Szentimrey* Kálmán a honvédmenház parancsnoka rendezte, koporsóját számos koszoru borította, végtiszteségén nagy számban jelentek meg rokonai és régi bajtársai kísérvé a kerepesi-úti temetőbe az aggharcost, ki egyike volt azon huszonkét *Bethlen*nek, akik ifjai lelkesedéssel résztvettek a szabadságharcban.

Legidősb *Bethlen* Miklós, mióta a budapesti honvédmenháznak csöndes lakója volt, félrevonult egészen, nem járt ki otthonából, hanem szorgalmasan dolgoztatott emlékiratain, melyek igen becses anyagot fognak szolgáltatni a magyar uemzet újraébredésének történetéhez, kiváltképpen pedig a magyar szabadságharc eseményeinek nem egy ma még homályba burkolt részére vethetnek világot, mert az elhunyt főúr összeköttetésben állott azon idők nevezetes embereivel.

Legidősb Bethlen Miklós gróf.

A hét története.

(Válsághírek. Rendszerváltozás. A költségvetés tárgyalása simán fog folyni. Az új osztrák kormány. A burok győzelme.)

Válsághírekkel indult meg a múlt hét. Azt rebesgették, hogy néhány miniszter leköszön az állásáról. Lukács pénzügyminiszter azért, mert Széll Kálmán őt az osztrákokkal folytatott kvóta-alkudozásoknál mellőzte. Wlassics közoktatásügyi miniszter azért, mert nem akarta megtűrni, hogy a magyarországi román iskolákat Románia segítyezze. A bécsi udvar azonban a visszautasítással nem akarja Romániát megsérteni, tehát a Wlassics elhatározása megbukik s neki menni kell. Végül Fejérváry honvédelmi miniszterről is azt ujságolták, hogy távoznia kell, mert nem elég osztrákos. Természetesen, ezeket a válsághíreket szokás szerint hivatalosan megczáfolták. Mégis csak valószínűnek marad, hogy a kormányban legközelebb változások fognak történni.

Mikor a nemzetipárt a kormánypártba lépett, mindenki azt várta, hogy néhány régebbi időkből visszamaradt miniszter leköszön s helyükbe a volt nemzeti párt nagytekéntélyü vezérei kerülnek. Apponyinak a belügyminiszteri, Horánszky-nak a pénzügyminiszteri tárczát szánták a rendszerváltozás hívei, mert szerintük a rendszerváltozás csak úgy lett volna teljes, ha a hatalom élén álló férfiak is változnak. Eddig azonban semmiféle változás nem történt, amit az ellenzék rossz néven is vesz Széll Kálmántól. Akik azonban jól ismerik a helyzetet, hogy eddig semmi sem változott, annak okát arra vetik, hogy az Ausztriával eddig folytatott huza-vona nem volt alkalmas arra, hogy a kormány helyzetét még személyi változásokkal is nehezítsék. De most, ha a kiegyezési heccz elsimul, remélik, hogy néhány miniszteri tárcza gazdát cserél.

Ebben a reményben az ellenzék nem is fog nehézségeket gördíteni a parlament tárgyalásai elé. Engedi, hogy simán letárgyalják az állami költségvetést, hogy azután a kormány személyekben is végrehajthassa a rendszerváltozást.

Ausztriában lassan szervezkedik az új Körber-kormány, azon munkálkodván, hogy a csehek és németek között békét hozzon létre. Legközelebb Körber Budapestre jön s a Széll-kormány-nak bemutatkozik. Nem tudjuk, azután mihez akar kezdeni. Igen nehéz a feladata, amely nem kevesebb, mint a kiegyezést törvénynyé emelni az osztrák parlamentben, ha török, ha szakad. Körber azonban tanulhatott elődjei példáján s a mi politikusaink remélik is, hogy sikerülnie fog a kibékeltetés és az alkotmányos rend helyreállítása. Mi nem igen remegünk, bármi történik is a szomszédban. Amilyen a mosdó ott, olyan lesz a törülköző itt.

Az egész ország figyelme a bur népre van most irányulva. Ez a kis, szabadságszerető nép

csodákat mivelt. Nemcsak ellentállani tudott a hatalmas angol nemzetnek, de annak hadseregével szemben 18 nagy ütközetet nyert meg. Pedig a burok állítólag csak 50,000 embert tudtak fegyverbe állítani. Az angoloknak ellenben ott van 120,000 embere, tanult, mivelt tisztekkel, a legtökéletesebb hadi felszerelésekkel.

És ezzel a nagy erővel az angolok eddig csak egyetlen ütközetet tudtak nyerni. A spionkopi veszteség után általánossá vált az a meggyőződés, hogy az angol ezt a háborút menthetlenül elvesztette. Az önhitt, gőgös Britt porrig van alázva. Fő hadi erőssége: Ladysmith a burok karmai között van. Játszanak az odaszorult 10,000 angollal, mint macska az egérrel. Várják, míg megadják magukat, mert a bur kiméli az emberéletet, amíg csak lehet. S Ladysmith feladása már csak napok kérdése, hisz a felszabadító csapatok rettenetes vereséget szenvedve, hátrálni voltak kénytelenek. Ha pedig az a 10,000 angol is foglyul esik, el lesz döntve a hadjárat sorsa. Ezekkel együtt 15,000 angol életének s halálának urává válik a bur!

Angliában borzasztó az elkeseredés e diestelen hadjárat miatt. Késői megbánás. Meg kellett volna gondolniok, mielőtt halálba kergették fiaikat, hogy van-e méltó ok erre. Megtannlhatta azonban a vett leczkéből Anglia s az egész világ, hogy a népek szabadságát tisztelni kell.

Katholikusok autonómiája.

A hét elején kezdődött az ország fővárosában a katolikus vallásnak országos nagy tanácskozmánya, melynek tárgya az autonómia fontos kérdése volt. A katolikus önkormányzat iránti törekvés végigvonul egész ezer esztendő történelmünkön; az elmúlt időkből, nem egy ízben merült föl hazánk katolikus lakosságának az az óhajta, hogy vallási belső ügyeit önmaga intézze, illetve az általa választottak végezzék, minden kormányzati beavatkozás nélkül.

Sok ideig aludt nálunk ez a kérdés, míg nem néhány évvel ezelőtt az egyházpolitikai harcok elevenítették fel. Az autonómiai kongresszus tanácskozmányai 1898. év november havában megszakítottak, hogy a kiküldött huszonhetes bizottság az autonómia gyakorlati keresztülvitelére nézve javaslatot, tervezetet dolgozzon ki. Ez megtörtént s most a kongresszus elé kerül ez a dolgozat, melynek elfogadásával új alapot, új szervezetet nyer a katolikus hitélet Magyarországon.

Erre szükség is van már, hogy végre-valahára rendeztessék a katolikusok kormányzati joga, melyet ezideig ezer év alatt majd minden időben az államhatalom kezelt sokszor nem valami szerencsés kézzel. Az egyházi, iskolai tanítás, a papság, tanítótság és egyéb egyházi alkalmazottak viszonya, ellenőrzése, javadalmazása körül elkövetett sérelmek, a vallási és ta-

nulmányi alapok kezelése, katolikus egyetemek, akadémiák, közép és népiskolák, népoktatás feletti felügyelet, kegyuri jogok gyakorlata és sok más egyéb fontos kérdések fölött való intézkedés joga képezi voltaképpen a katolikus autonómiát, melynek ha a mostani tanácskozmány során testet adhatunk, jobb jövődjét várhatjuk a katolikus hitéletnek és erkölcsnek.

Mindeme kérdésekben az intézkedés joga ezentul a katolikus hívők által választott bizottságra ruháztatnék, mely gyakorolná e jogokat akként, hogy a kormányzat jóváhagyása mellett magának a hívők seregének választottjai intézik az ügyeket.

A katolikus autonómiai kongresszus tanácskozmányai elé tehát nagy várakozással tekint a katolikus Magyarország, mert a tanácskozástól várjuk vallás-erkölességi életünk fellendülését, és a fent érintett fontos kérdések helyes megoldását.

*

Január 31-én kezdte meg az autonómiai kongresszus tanácskozásait *Vasary* Kolos hercegprímás elnöke alatt.

A kongresszust megelőzőleg gróf *Szapáry* Gyula világi elnök lakásán előértekezlet volt, amelyen a kongresszusi tárgyalások rendje fölött állapotok meg.

A kongresszus által kiküldött 27-es bizottság javaslata ellen a kisebbség külön véleményt terjeszt a kongresszus elé, — erős ellenzéke a kongresszusnak a *Zichy* Nándor gróf vezérlete alatt álló néppárt is.

A napokban tartott értekezletből a kongresszusi tagok azt a benyomást nyerték, hogy a püspöki kar tagjai, részben azért, mert egymással megállapodásra jutni nem tudtak, részben pedig azért, mert nem tulságos hivei az autonómiának, az ügy újabb elhalasztását szeretnék legjobban, de a kongresszus világi tagjai a legerélyesebb mozgalomra készek az autonómia létesítése érdekében.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mult hét folyamán egy rövid ülést tartott, melyben a kormány betérjesztette az állami költségvetésről szóló jelentést; ezt legközelebb fogják tárgyalni. Azután a *lelkészi jövedelmek kiegészítéséről* szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá. A vita rövid volt, mert a javaslat ellen csak *Molnár* János szólalt fel a néppárt nevében.

Nem fogadja el a javaslatot, mert ez csak folyomány a nem katolikus lelkészek fizetése kiegészítésének, amit a néppárt szintén nem fogadott el. Ismereti a komárommegyei iskolai viszonyokat, hol a katolikusok fizetnek a maguk iskolájára és a községi iskolára is. Így vagyunk magával az egész ügygyel, mely kettős terhet ró a hivekre. Felolvass egy levelet, melyet egy főispán írt egy görög katolikus lelkésznek, kinek az

állami segílyt küldve meg, azt írta, hogy reméli, hogy az állam iránti köteleességét hűséggel fogja teljesíteni. Ebből a levélből kiviláglik, hogy teljesül az az aggodalom, hogy a törvény korteseszköz lesz. A levélben a „magyar állam“ kifejezés van, de e helyett a magyar kormány értendő. Inkább vállalja a pártja a koldusbotot függetlenséggel, mint az aranyat szolgasággal. A képviselőház azonban a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A főrendiház ülése.

A főrendiház is tartott ülést a mult héten, hogy a képviselőházban letárgyalt katonai javaslatokat elintézzé. A *véderőtörvény meghosszabbításáról* szóló javaslat adott is egy kis vitára alkalmat.

Báró Prónay Dezső foglalkozott az osztrák viszonyokkal, az ottani alkotmányneküliséggel. Az Ausztriában folyó nemzetiségi viszály Magyarországra is érezteti hatását minden közös ügyben s így a közös hadseregnél oly rendelkezések történnek, melyek a magyar államiságot sértik. Felhossa a magyar nyelv sérelmét az ellenőrzési szemlékre kiadott „Hier“ rendelet miatt. Szomorú helyzet, hogy mivel Csehországban a cseh nyelv ellen tüntetnek, Magyarországon a magyar nyelv miatt büntetik a tartalékosokat. Sem pénzügyi, sem jogi, sem nemzetiségi okot nem lát a hadsereg mostani szellemének ápolására. Kéri a kormányt, hogy használja fel a mostani nyugodt hangulatot és vonja vissza a rendeletet. Sürgeti, hogy készítsék elő az önálló hadsereg felállítását. Ennek megvan a magva a honvédségben, melybe be lehet venni a közös hadsereg magyar részét. Szól arról a tervről, hogy a véderőt szaporítsák. Ha szaporítjuk a véderőt, azt a honvédség erősítésére kellene fordítani. Meglehet, hogy nem éli meg az önálló hadsereget, de meggyőződése az, hogy meglesz.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter nem tartja helyesnek báró Prónay fejtegetését. Az osztrák helyzet ziláltsága folytán a visszahatás nem oly nagy, mint látja. Meg van győződve, hogy előbb-utóbb Ausztriában is csend és rend lesz. Az állam léte biztosítva van. Magyarország egyrészen önállóan intézkedett. Sokkal biztosítottabbnak érzi magát az ország a közös hadsereg védőszárnyai alatt. A magyar nyelv érvényesülésére felhossa, hogy az eléggé bebizonyul abban, hogy az önkényteseknek magyarul is szabad letenni a vizsgát. A többiben a szolgálati érdek az irányadó. Nem hiszi, hogy Prónay az önálló hadsereg gondolatával sikert érhessen el. Ha a véderő erősítéséről van szó, akkor a véderő minden részének aránylagos erősítését kell kieszközölni. Nem fogadhatja tehát el azt, hogy csak a honvédség szaporíttassék.

Néhány kisebb felszólalás után a katonai javaslatokat a főrendek is megszavazták.

A választók szaporodása.

A Bánffy-kormány alatt országsszerte nagy volt a felzudulás amiatt, hogy a legfőbb politikai jogot: a választói jogot már a választók névjegyzékének összeállításánál lábbal tapodták, mert a lajstromból az ellenzék embereit különféle ürügyek alatt kiszorították s ezzel lehetetlenné tették rájuk nézve politikai jogaik gyakorlását. Ugy látszik, ez a panasz nem volt ok nélküli. Erről győződünk meg, ha a választók 1899-iki névjegyzékét összehasonlítjuk az 1900-ikival. Tizenkét vármegyéből beszerzett adataink szerint a választásra jogosítottak száma a két évben a következőleg állapított meg:

	1899-ben	1900-ban
Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye	37.673	41.168
Gömörmegye	12.750	13.636
Biharmegye	24.284	31.283
Aradmegye	16.474	18.463
Udvarhelymegye	6.954	7.233
Sárosmegye	13.072	13.556
Borsodmegye	11.479	11.731
Pozsonymegye	15.561	19.371
Abauj-Tornamégye	11.428	11.686
Baranyamegye	23.076	24.234
Barsmegye	9.047	10.336
Komárommegye	9.247	9.782

Látjuk ezekből az adatokból, hogy a választók száma 1900-ban óriási arányban szaporodott. A szaporodást az magyarázza meg, hogy az idej névjegyzék összeállításánál nem igyekeztek kiküszöbölni a függetlenségi érzelmű polgárokat. A politikai jogokat tehát a legközelebbi választások alkalmával sokkal többen fogják gyakorolhatni, mint eddig gyakorolták. Olyan jel ez, mely örvendetesen győz meg bennünket a rendszer-változásról.

A katonatisztek fizetésemelése.

Mint tudjuk, a delegációk a katonatiszti fizetéseket felemelték. A fizetésemelés a katonai hivatalnokokra is vonatkozik, most tehát katonáék a polgári hivatalnokoknál jóval kedvezőbb anyagi helyzetbe jutottak. A delegációk által megszavazott új illetékek a következők:

I. rangosztály: tábornagy 24,000 kor.

A hadügyminiszter, ha nem az első rangosztályba tartozik, 20,680 korona fizetést huz.

III. rangosztály (táborszernagy, lovassági tábornok)

	16,800 korona
IV. r. o. (altábornagy)	14,016 "
V. r. o. (vezérőrnagy)	11,400 "
VI. r. o. (ezredes)	7,200 "
VII. r. o. (alezredes) 6000 és	5,400 "
VIII. r. o. (őrnagy)	4,008 "
IX. r. o. (I. oszt. százados)	3,000 "
(II. oszt. százados)	2,400 "
X. r. o. (főhadnagy)	2,040 "
XI. r. o. (hadnagy)	1,680 "

Ezek azonban csak a törzsfizetések, amelyekhez

még a lakbér jön és különféle pótlékok. A felemelt fizetések folyósítása csak akkor történik meg, ha törvényhozásunk a honvédség és csendőrség fizetését is felemeli, ami most már méltányos dolog.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru. Ladysmith fölmentésére többé gondolni sem lehet, mert az angolokat borzasztó vereség érte. Megirtuk, hogy Buller angol tábornok átkelt a Tugela folyón ötnapi kerülő után és a burok nem akadályozták meg átkelésében. Hat kilométernyi távolságban Warren tábornok is átgázolt a folyón, de kevés ellenséget talált ott, a kik visszavonultak a Ladysmithbe vezető ut felé egy magaslatra. Ezt a hegyet Spionkopnak hívják és ennek magaslatairól uralkodtak a burok a ladysmithi ut felett.

Warren tábornok hadosztálya támadta meg a burokat a magaslatokon. Elszánt küzdelem után elfoglalta a Spionkop egy részét, de nem tarthatta meg. A burok oly erős fegyver és ágyutüzzel vetették magukat az angol dandárokra, hogy ezek visszavonulni voltak kénytelenek. Angol részről még nem adták ki a Spionkopon elesettek számát, de kerülő utakon a buroktól vett táviratok borzalmasan számolnak be róla. Egy brüsszeli távirat szerint az angolok több mint kétezer-öttszáz embert veszítettek ebben a csatában és azok közül nyolcezerszáz halott van.

Buller tábornok visszavonult, tehát Ladysmith elveszett, mert a felmentő sereg teljesen harc képtelenné van téve. Hogy Ladysmithben derekasan védelmezte magát és seregét White tábornok, azt általánosan elismerik róla, sőt azt is fölteszik a vitéz angol tábornokról, hogy a megadás előtt élethalál harezot fog vinni és megkísérli a burok táborán való keresztültörést.

A spionkopi veszedelem előtt megkérdezték a mi szomorú emlékü fővezérünket is, Görgey Arthurt, a magyar szabadságharcz egykori vezérét és az öreg katona határozottan kijelentette hetekkel ezelőtt, hogy Buller csak háromszor akkora sereggel tudja fölmenteni Ladysmithet.

A natháli harcztéren tehát egyidőre harc képtelenné tették az angolokat. A háboru többi helyéről kevés érdekes hír érkezett. Kimberley körül szüntelen csatározások folynak, de azok kis jelentőségűek. Methuen és Gataere tábornokok hadoszlopai vesztegelnek. Az új angol haderő, az V. és VI. hadtest most van utban részben a Buller, részben a többi hadtestek segítségére.

A khinai császár öngyilkossága. Táviratok jelentették e hét elején, hogy Kvang-Szü császár lemondott Chi-Houng trónörökös javára és öngyilkos lett. Ismerve a khinai viszonyokat, az európai államokban államesinynek tartják az eseményt, melynek értelmi szerzője Cu-Hszit, a hatvanéves anyacsászárné, egy nagyravágyó asszony és az európai szokások, ujtásoknak ellensége, lehetett. Khinában nagy forradalomtól tartanak, melybe az európai érdekelt hatalmak is kényszerítve lesznek beleavatkozni.

Előfizetőkhez.

A „Független Ujság“ jan. 1. számával a hatodik évfolyamot kezdtük meg. Az elmúlt évfolyamok minden száma hű tüköre azon törekvésünknek, hogy a „Független Ujság“-ban szépen kiállított, tartalmas, minden irányban tájékoztató, tanulságos és szórakoztató ujságot nyujtsunk előfizetőknek. Büszkeségünket képezi, hogy ebbeli törekvésünket siker koronázta, mert dicsekvés nélkül mondhatjuk, hogy a magyar hirlapirodalomban egyetlen egy lap sincs, a mely a „Független Ujság“-gal a versenyt fölvehetné és lapunk az ország minden részében el van terjedve, jeléül annak, hogy a „Független Ujság“ által követett irányzat olvasó-közönségünknek izlését és igényeit teljes mértékben ki tudta vivni.

Azok a törekvések, a melyek működésünket eddig is irányították, a jövőben is vezérszabályokat fognak képezni. Valamint a multban, azonképen a jövőben sem fogunk megszűnni első sorban a vidéki gazdaközönség boldogulására szükséges törvényhozási és társadalmi intézmények létesítését sürgetni; igyekezni fogunk gazdasági közleményeinkkel a jövedelmező gazdálkodás elveit terjeszteni; mulattató czikkeinkkel szívet-lelket nemesítő szórakoztatást nyujtani; képeinkkel a hazai és külföldi hírneves férfiakat ismertetni és a hazai művészet jelesebb termékeit bemutatni; végül levelesszekerényünkben a mindennapi élet körében fölmerülő minden kérdésben tanácsot adni.

Bizton reméljük, hogy eddigi előfizetők nemcsak maguk fogják a „Független Ujság“-ot továbbra is támogatni, hanem igyekezni fognak új előfizetőket is szerezni.

Az előfizetési ár, az új pénzszámítás szerint

**Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.**

Kérjük az előfizetési pénzeket a t. előfizetőknek megküldött postautalványon **koronákban kiírva** mielőbb beküldeni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be, mert azoknak a t. előfizetőknek, akiknek előfizetése még mult év december 31-én járt le, ezen a számon kívül többet előfizetésük megújításáig nem küldünk.

Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

MI UJSÁG?

Azokat a t. előfizetőket, akiknek előfizetése 1900. évi január hó 1-ével lejárt, felkérjük, hogy a laphoz mellékelt postautalvánnyal előfizetésüket beküldeni sziveskedjenek.

A trónörökös emléke. Rudolf trónörökös halálának tizenegyedik évfordulójáról is a szokott pompával emlékeztek meg január 30-án. Budapesten a királyi palota ideiglenes kápolnájában Kanter Károly apátplébános gyászmisét mondott, melyen megjelentek Apponyi Lajos gróf magyar királyi udvarnagy, Yel Lajos lovag várkapitány, a főudvarmesteri és várkapitánysági tisztviselők és az udvari szolgálószemélyzet.

Bécsben, a kapuczinusok sirboltjában Rudolf trónörökös koporsójánál imát mondott a király, Stefánia özvegy trónörökösne és leánya, Erzsébet főhercegnő, valamint Lajos Viktor főherceg; Ferenc Ferdinánd főherceg koszorút tétetett a trónörökös koporsójára.

Magyarosító püspök. Firczak Gyula a munkácsi gör. kath. egyházmegye hazafias püspöke elrendelte, hogy Máramarosmegye 104 ruthén iskolájában, ahol azelőtt kizárólag csak ruthénul tanítottak, ezután magyar legyen a tanítási nyelv. A ruthén nyelvet pedig hetenként az olvasás és írás megtanulására egy-egy órában adatja elő.

Az adóprés. Pápán az iparosok és kereskedők közt nagy most a felháborodás, mert a III-ad osztályu kereseti adót 100 sőt 200 százalékkal is emelték a veszprémi adófelszólalási bizottságban. Az iparosok és kereskedők ismételten tartottak gyűlést, a melyen nagy elégtelenségüknek adtak kifejezést a város vezetősége iránt, mert a veszprémi felszólaló bizottságban egy pápai sines. A városi képviselő választások ügyében is nagy visszatetszést szül az a tény, hogy a hivatalos lista jelöltjeinek érdekében elhalasztották a választást s megindult a független érzelmű polgárok ellen való korteskedés oly módon, hogy most már a következményeiben legveszedelmesebb eszközt használják: a vallási izgatást; az egyszerű földmivesek olvasó körébe, hol valláskülönbség nélkül szoktak találkozni, szintén bedobták ezen alapon az egyenetlenséget.

Egy földbirtokos szerencsétlensége. Kis-Hartán a minap saját vigyázatlanságának esett áldozatul Egel Mátyás földbirtokos. Munkásaival fát vágatott a pusztáján. Egyszerre egy fa lezuhant és a szerencsétlen embert agyonütötte. A munkások ijedten futottak gazdájuk segítségére, de már nem segíthettek rajta. A szerencsétlenül járt földbirtokos sorsa az egész vidéken nagy részvétet keltett.

Kitüntetés a ravatalon. Báró Vojnics Istvánnak verusicsi pusztáján szolgáló Gugánovits Gábor mezei munkást nagy kitüntetés érte. A földművelésügyi miniszter 40 évi hű szolgálata jutalmául 100 koronával és diszoklevéllel tüntette ki, mit Szalay Mátyás szabadkai rendőrkapitány ünnepélyesen át akart adni. E végett ki is ment Verusicsra, de nem okozhatott már örömet a sok évi nehéz munkában megöregedett embernek, mert az aznap reggel meghalt.

Három élet egy kutyáért. Széltálló biharmegyei községben rettenetes dráma történt egy kuvasz miatt. Várady Gergely ugyanis pár hónappal ezelőtt lelőtte Földessi Sándor kutyáját. A felbőszült Földessi erre agyonlőtte Váradyt. A törvényszék az emberölésért tizenöt évi fegyházra ítélte Földessit és az ítéletet most a tábla is megerősítette. A szigorú ítélet miatt Földessiné annyira kétségbe esett, hogy előbb hat éves Erzsike leányát, azután magát lőtte agyon. Egy kutyán kezdődött a dolog, melyért három ember halt meg s egy negyedik összetörve, hosszú fogságban fogja tölteni életét.

Éhtifusz a felvidéken. A zempléni megyei éhínségről már megemlékeztünk. Most arról a megdöbbentő dologról értesülünk, hogy Langó községben kiütött az éhtifusz. Egy hadköteles észlelték először e veszedelmes bajt. Eddig állítólag 12 felnőtten egyénre ragadt e szerfölött veszélyes járvány, melynek a kedvezőtlen lakásvizonyokon kívül egyik legnagyobb oka és terjesztője az éhség és nyomor. A község esendőr kordonnal van körülvéve s minden közlekedéstől elzárva.

Izgalmas vaddisznó-vadászat. Gróf Pálffy József a minap vadászon egy vaddisznó két első lábát meglőtte, azután hozzá ugrott, hogy megadja neki vadászkeszével a kegyelemdöfést. De nem jó helyütt dőtte meg a vaddisznót, mire az dühösen nekiugrott a grófnak és maga alá gyűrte. Azután az agyarával döfködte kegyetlenül s ha vastag téli ruha nem fődí a gróft, súlyosan megsebesülhetett volna. Így is nagy veszedelemben forgott, mignem a közeljáró vadászlegények kiszabadították a dühös vadkan alól.

Kirabolt mozgóposta. A Budapestről Aradra induló személyvonat postakocsiját kedden éjjel Budapest és Szolnok között ismeretlen tettesek kirabolták. A mozgóposta kezelője Szolnokon nagy megdöbbenéssel vette észre, hogy a mellék-kocsi Wertheim-zárja fel van törve. Az előhívott forgalmi tiszttel bebújt a kocsi, a hol a csomagokat feltörve, szétszórva, nagy rendetlenségben találták. Rögtön rovincsoltak és konstatálták, hogy 400 csomag közül 30 hiányzik. A kár még nincs megállapítva.

Földrengés Délmagyarországon. Minap éjjel Magyarország déli részében, különösen Temes- és Aradmegyékben földrengés volt. A lehevesebb volt Varjas temesmegyei községben, a hol az első lökésre egy kémény bedőlt. A rengés iránya északdéli irány volt. Összesen négy lökés volt észlelhető hajnali 2 és 3 óra között, az első erősebb, a többi három gyöngébb volt. Aradon a lökések oly erősek voltak, hogy az emberek kibuktak az ágyaikból. Az egyik aradi pénzügyi fiatal nőtisztviselője

meg is sebesült. Álmából ugyanis az első heves lökésre felriadt s ki akart ugrani az ablakon. A ablaküveg összevissza vágta a leány nyakát. A földrengést, melynek következtében a házak megrendültek, különben tompa moraj kísérte s Aradmegye északi részében is érezték. Temesvárott és Temesmegye északi részében, különösen pedig a vingai járásban is érezték a földrengést. A lökésekre a képek leestek a falról, több házfal megrepedt. A földrengés a rémületen kívül nagyobb kárt alig okozott.

Szegény gazdagok! Ez a sóhajtás legjobban illik a mi gazdag földünk szegény gazdáira. A föld kerekén ninesenek jobb földek, mint a mi hazánkban és a föld kerekén alig vannak súlyosabb helyzetben a birtokosok, mint a mi hazánkban. Miért? Mert hiába terem a legacélosabb búzánk és a legzamatosabb borunk, ha nincs kelete, ha nincs pénz. A kiadások, adók, tartozások özönnel vannak, de nincs pénzünk. Nyakunkon a fizetési lejáratok és az ezerféle életszükségletek, de nincs pénzünk. Bonyodalmas viszonyaink közt nem is tudhatja senki, mikor veszi utját mi hozzánk is a nyugat-európai pénzáradat. Ilyen körülmények között éldás az, hogyha akad segítők, aki megnyitja számunkra is az olesó hitel forrásait olyan kölcsönökkel, melyeket hosszú időn át észrevétlenül lassan törleszteni lehet. Ezt a jóttevő segítséget nyújtja az ország birtokosainak, községnek és testületnek a Gurré Ferenc „Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet” Budapestben (VI., Váci-körút 39.), mely intézet a legnehezebb hitelviszonyok közt is már évek hosszú sora óta a leggyorsabban juttatja a hitelkeresőket olesó és magas összegű törlesztéses kölcsönökhöz készpénzben. Ezeket a kölcsönöket a hitelintézet nem mondhatja fel, a kölcsönvevő pedig bármikor visszafizetheti részletekben vagy egészen. Aki magán gyorsan és biztosan segíteni kíván olesó törlesztési kölcsönrel, annak mindenkor rendelkezésére áll a fenn nevezett forgalmi intézet. Tőlünk függ, hogy annak az intézetnek segítségével minél gyorsabban javíthassunk helyzetünkön, akár új kölcsönrel, akár konvertálással. Segíts magadon és az Isten is megsegít. Dr. Dobránszky Péter, egyetemi tanár és v. országgy. képviselő.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület titkársjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptára

1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen **hatodik évfolyama** régi köntöseben, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára a „Független Ujság” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető

a „Független Ujság” kiadóhivatalában,

BUDAPEST,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

GAZDASÁGI DOLGOK.

A takarmány befolyása a tejre és vajra.

Tudvalevő dolog, hogy a tej s még inkább az abból készült vaj igen kényes állati termék, a melyet az állatok helyes takarmányozása s gondos ápolása, a tej illetve vaj czélszerű kezelése által igen értékesé, hibás kezelés folytán pedig egészen értéktelenné lehet tenni. Ez alkalommal egyébtől eltekintve, csupán a különféle takarmányoknak befolyását kívánjuk méltatni, a tej- illetve a vajra.

A tejnek, főleg pedig a vajnak izét a répa-levél, répa, repce, repesény s a különböző olajpogácsa-félék s egyéb gyári hulladékok, olyannyira kellemetlenül befolyásolják, hogy ennek következtében egynemely tejszövetkezet ezen takarmányok használatát el is tiltja. Ez pedig a gazdaközönségre igen hátrányos dolog, mert különösen a répa jóformán nélkülözhetetlen téli takarmánya a tehenészeteknek, annyival is inkább, mert a répaetetés a tej mennyiségére tudvalevőleg igen jó-tékony hatással van.

A répa iz nem fog mutatkozni a tejen abban az esetben, ha a répával egyidejűleg pálma pogácsát is etetünk. Miután azonban ilyen pogácsával mi nem rendelkezünk, más uton-módon kell megkísérlelnünk tehát azt, hogy a fanyar, hellemetlen csipős iztól a vajat megmentjük. S ezt a módot megtaláljuk először abban, ha tulságos nagy mennyiségű répát nem etetünk fel a fejős tehenekkel, nevezetesen pedig 10—15 kilogramnál semmi esetre sem többet. De fordítania, hogy a tejmennyiség állandóan egyforma legyen. Minél jobban keresztül tudja ezt vinni, annál nagyobb hasznót fog látni tehenészetéből. Ezt pedig csak úgy viheti keresztül, ha teheneinek egyharmadát összel borjaztatja a legeltetés beszüntetése után, kétharmadát pedig az év többi részében egyenletesen elosztva. Őszi borjazásra válasszuk lehetőleg a leg-erősebb, legnagyobb teheneket, mert ezektől erőteljesebb borjukat várhatunk, a melyek a tél daczára is, jó istállóban s megfelelő táplálás mellett, szépen fognak fejlődni. Nyári borjazásra ellenben válasszuk az előhasi üszöket, a melyeknek amugy is gyengébb borját legezélszerűbb lesz mézszárszéken értékesíteni.

Milyen legyen az elültetendő facsemete?

Az okszerű gyümölcsfa-tenyésztő, mielőtt ültetéshez fogna, tisztába jön azon körülményekkel, melyektől a sikeres ültetés eredménye függ.

A faültetésnél első sorban a kiválasztandó fajtára kell megállapodni és olyant választani, mely az adott viszonyok között a legbővebben terem, jó minőségű és jól értékesíthető gyümölcsöt ad. Az, ki a gyümölcsfajta kiválóságát keresi és a helyi viszonyokkal

nem számol, rendesen esalódik és hiábavaló költségbe veri magát.

A fajtakiválasztás után magát az ültetendő facsemetét keli ültetés előtt szemügyre venni, megtekintvén annak gyökérzetét, törzsét, elágazását stb.

Főleg arra kell ügyelni, hogy az ültetendő fa jó gyökerező képességgel bírjon, és erőteljesen fejlődött hajtásai legyenek, mert ritka gyökérzetű, nyurga növényű fa bárminő gonddal ültetjük is el, sohasem fog jól fejlődni és mindig bántani fogja a tulajdonos gyümölestermelő szemét.

A gyökérzet, illetőleg a szívós hajszálgökökerek biztosítják első sorban a csemete megfogamzását, miért is kívánatos, hogy az ültetendő facsemete sok szívó hajszálgökökkel bírjon, a mi azáltal érhető el, hogy a fiatal csemete a faiskolában, — különösen fejlődésének első időszakában nehányszor átültessék (pikiroztassék), mielőtt állandó helyére kerülne, mert az átültetésnél a karógyökér lesz eltávolítva, miáltal a szívó, vagyis a hajszálgökökerek jelentékenyen megsaporodnak. Ezek azonban igen gyorsan száradnak, a mint a levegőnek lesznek kitéve, miért is törekedni kell az ültetendő facsemetét lehető gyorsan ismét a földbe hozni, tehát a kiásás után minél hamarabb elültetni. Ha az ültetésre szánt csemete kiásás után azonnal el nem ültethető, földbe kell azt gyökerénél fogva helyezni és otthagyni, míg az ültetésre kerül a sor, ha pedig messzebb helyre kell szállítani, akkor a gyökök nedves mohába, vagy más alkalmas anyagba burkolandók, a törzs és az ágak pedig szalmával jól bekötözendők, hogy meg ne sérüljenek. Biztosabb és czélszerűbb eljárás, ha a fa hosszúságával egyező faládát veszünk, a melybe több fácskát is be lehet esomagolni, de úgy se mulasszuk el a gyökereket vizes mohával bekötözni és a törzs részeket szalmával beburkolni.

Az ültetendő fának nem szabad idősnek és gyengének lenni, hanem legyen az erőteljes, egyenes növényű, de ne hosszúra nyulott; 2 cmeternél vékonyabb fákat ültetni egyáltalában nem tanácsos. De a tulmegvastagadott, bütykös csemete sem mondható jónak. Hogy a kiültetésére szánt fa tiszta, férgektől mentes legyen, fagy vagy ráksebek ne mutatkozzanak rajta, az magától értedődik.

A kiültetendő fa törzse, magas vagy fél magas törzsűnek lesz nevelve, a mi az elültetésnél szinte figyelembe veendő, mert egyik helyen a magastörzsű, másutt pedig a törpe fa lesz helyén.

Magasabb fekvésű helyeken a félmagas törzsre nevelt fa lesz a legmegfelelőbb, ez olyan, melynél a korona 1¹/₂ méter magasságban kezd elágazni. Már utak mentén az így alakított fa ültetése nem lesz ajánlatos, mert az alacsony szétterjeszkedő ágak a közlekedésnek utjában állanak, de a gyümölcshöz is könnyen hozzáférhet ember és állat.

A félmagas törzsű fa a viharokkal könnyen daczol és ott, hol a klíma zord, sokkal termékenyebb, mint a magas törzsű, mert a korona közelebb esik a

földhöz, a honnét mindig bizonyos mennyiségű meleg sugárzik ki.

A fa törzse után a korona vizsgálendő meg, melyre nézve kiemeljük, hogy egy rendes koronának, egy közép azaz vezérhajtással és 4—6 mellékajtással kell bírnia.

Minél erőteljesebb a törzs és korona az ültetendő fánál, annál biztosabban fog azon a helyen, a hová ültetve lett, megfogamzani és tovább fejlődni, míg ellenben gyengébb, vagy éppen hibás csemeték, legtöbb esetben rövid idő múlva elpusztulnak, bármiként dédelgessük is azokat, a mi természetesen a gazdát azután igen elkedvetleníti. (+)

A nyírás befolyása a fejős juhok tejének mennyiségére és minőségére.

A juhok tejének mennyisége sokkalta nagyobb ingadozásokat mutat, mint a tehén tejének mennyisége, mert a fejős birka külbehatásokkal szemben jóval érzékenyebb, mint a tehén, de ilyeneknek inkább is ki van téve. Ha a takarmányozási vagy egyéb viszonyok megváltoznak, a birka rögtön megérzi; a hideg, szeles vagy esős idő a tej mennyiségét azonnal lenyomja; a szokottnál fárasztóbb menetelés a tej mennyiségére igen kedvezőtlen befolyással van, de ugyanezen tényezők minőségileg is ártalmára vannak annak. Legkárosabb s igen tartós befolyással van a tej elválasztására a nyírás, a mely többnyire egy-két heti időtartamra is leapaszta a tejmennyiséget.

Igen érdekes kísérlet hajtott végre ez irányban nem régiben a kassai m. kir. gazdasági tanintézetben kelet-friz juhokkal. A juhok május közepén lettek nyírva. A takarmányozás teljesen egyforma volt úgy a nyírás előtt, mint a nyírás után (széna, korpa és szalma), s nyírás után, úgy nemkülönbön a kísérlet befejeztével a juhok le is mázsáltatnak. Az adatok három időszakra vonatkozólag gyűjtettek; és pedig I. időszak 6 napig tartott a nyírás előtt, II-ik időszak ugyanesak 6 napig a nyírás után, a III-ik időszak pedig az ezt követő 6 napra terjedt. E közben a tej reggel és este leméretett s gondosan elemezve lett; a kísérlet eredményét a következőkben lehet összefoglalni.

A tej mennyisége átlag 20%-al apadt a II-ik időszakban; és pedig az apadás rohamos volt, s az első hat napon át kevés ingadozással folyton jelen van. A második hat napon folyton emelkedett, úgy hogy a nyírás utáni 12-ed nap csaknem annyi volt, mint a nyírás előtti napon. A tej azonban minőségileg is változott, a mennyiben zsír és száraz anyag tartalma jelentékenyen szaporodott, ugyanarra, hogy a kísérlet tartama alatt ugyanannyi sajt volt készíthető, mint a mennyi készült a nyírást előzőleg hasonló tartamu idő alatt. Nagyon természetes tehát, hogy a tej apadását nem annyira az állatoknak nyírás közbeni zaklatása, mint inkább az eredményezte, hogy a bunda eltávolítása folytán a bőr kigőzölgése fokozódott, s ennek következtében a tej sűrűbbé lett.

A tej megapadása tehát nem mindenkor eredményezi a túró mennyiségének megapadását is.

NÉPDALOK.

(E dalok zenéjét Geiczinger Iván (†. 1899. nov. 4.), a korán elhalt zeneköltő utolsó napjaiban szerezte.)

Fülszög végén egy kis lánynak

Tövis ment a kezébe,

Hamarjában, hogy kivége

Nem is jutott eszébe.

Jaj, de nagyon jól tette,

Három legény mellette:

A kezéből a töviset

Kiszédték a legények,

De a szivét — tövis nélkül

Megsebezték szegénynek.

Fülszögvégi Dózsa Borena

Esküvőre most készül.

„Mutass kedvet jó leányom

Édes anyád, ha fészül!”

Jaj, de nagyon jól tette,

Utoljára fészülte!

Nem kellett a szép vőlegény,

Sem a nagyon szegénynek...

Harmadnapra a Nyárádból

Kifogták a legények.

A malomba kukoricza...

A malomba kukoricza darája,

Minden szőke kislánynak van barnája.

A szőkének barnája,

Mert az éppen találja.

Dinom, dánom, szép virágom, rubintom!

A garadon tiszta buza derezéje,

Minden barna kislánynak van szőkéje.

A barnának szőkéje,

Mert az talál melléje!

Dinom, dánom, szép virágom, rubintom!

A töröbe köleskása hámozva,

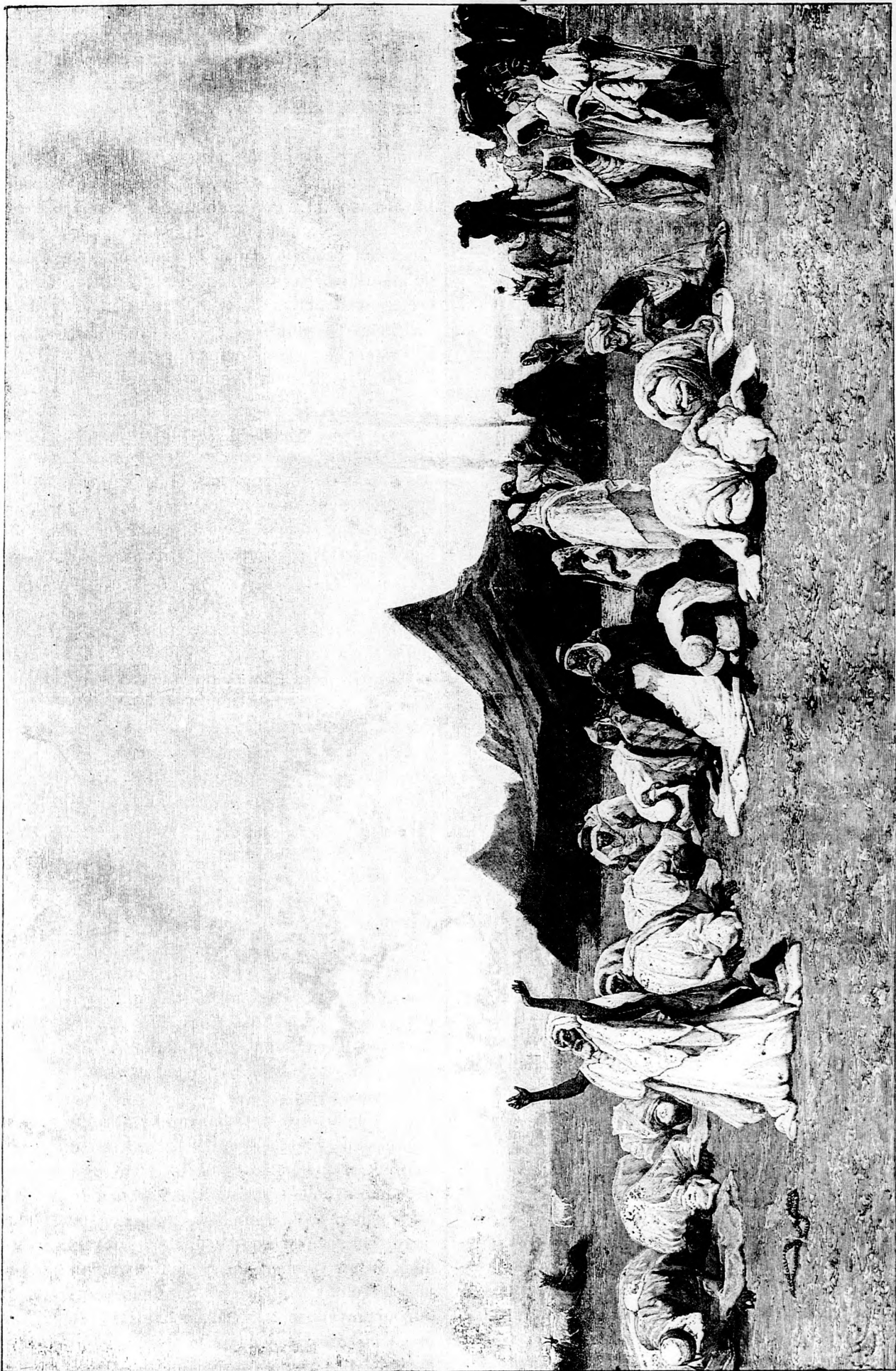
Az öregnek szüksége van asszonyra.

Az öregnek szüksége,

Hogy asszony kell melléje...

Dinom, dánom, szép virágom, rubintom!

Péterfi Tamás.

ESTI IMA A PUSZTÁBAN.

A burok.

Két hónap óta az egész világ figyelme Dél-Afrikára van szegezve. Két hónap óta ott folyik az a küzdelem, mely, úgy lehet, a világtörténelem új korszakának kezdetét jelöli. Egy maroknyi félművelt, szegény elmaradt nép birkózik a világ legnagyobb, leghatalmasabb, leggazdagabb nemzetével. A harc kimenetele kétségtelennek látszott: a hatalmas Anglia a kis burt el fogja tiporni s országát bekebelezni birodalmába. És ime, mit látunk? Az angolokat vereség vereség után éri; vezér vezér után vall kudarcot; az angol ezredek színe-virága megsemmisülve; a világbirodalom diadalmas háboruk vezérei alatt a végső erőfeszítéssel haderejét is a harctérre küldi: a nemzet aggódva várja a kockafordulást. Mi lesz akkor?

A népek rokonszenve osztatlanul a burok részén van.

A bur nép az-e, aminek a harc dícsfényében látjuk: szabadságért élni-halni kész, szüzerkölesű s a jövő nagyság és műveltség csiráját magában hordó nép; vagy csak nyers erő, melyet a Gondviselés pörölynek rendelt az angol hatalom szétzuzására?

A burok története — kivonulásokkal 1834 és 38 közt kezdődik. Elhatározták, hogy új hazát keresnek, ahol szabadok lehetnek. A bur szabadságát mindennél többre becsüli s gyűlöli az elnyomást.

Országjuk nagyobb Franciaországnál. Végtelen egyhangu vidék. Csupa mezőség; a meddig a szem ellát, egyforma lapos dombok. A kép az utas előtt reggeltől estig nem változik, csak nagynéha tűnik fel egy tanya; még ritkábban egy falu.

Pedig ez a nagy távolság való a burnak éppen. A legelőnek bőviben van; a meddig szeme ellát, maga legelteti gulyáját. Ez a fátlan, mivélés alá nem fogott sikság a bur igazi hazája. Teljesen a szárazföld belsejében ékelten, 60 mértföldnyire az Indiai, 200-ra az Atlanti óceántól, mindkét tengertől nagy heglánczok választják el, melyek a többi világtól is elzárják. Tengerre a mezőség, hajója az ökrösszekér; de ma már e földet vasut szeli át s ezzel a nomád-életnek is ütött a végórja.

A rengeteg, nehéz szekeret 7—10 pár széleszarvu ökör huzza; a bur 7 méteres ostorát, pattogatva ballag mellette; családja ott tanyázik a szekérsátor alatt. Nem sietős az ő útja; csak megy, mendegél ősei módjára, keresvén a friss legelőt marhájának s egy-egy darab új mezőt, amit vessen. Esze ágában sincs sietni, mert nem kergeti a szerencsét a gyémántmezőn, sem az aranybányában: mit neki gyémánt, arany — csak földje legyen s jó időjárás; ráér ő megérkezni akármikor.

A burt legjobban jellemzi a vándorélet s az időnkénti állandó letelepedés. Csak félesztendeig van röghöz kötve, míg elvet s learat; azután vándorutra kél. Mert mindenkinek több tanyája van az ország más-más részében. Az egyik országrészt olykor aszály, sáskajárás vagy egyéb istenostora látogatja; nosza fel-

szedődik családotul, barmostul más tanyára indul s félesztendeig ott marad.

Ezért haragszik a bur a vasutra; ezért nézi rossz szemmel az idegent. Országá rengeteg, de azért magának is alig elég; minden tanya néhány négyzetkilométer. A bur beéri földjével; hazája egyéb kincsét nem tudja fölhasználni.

A bur paraszt háza vályogból van s szalmával fődött; maga a fehér házikó alacsony; ablaka apró; körül gyümölcsös, zöldeges kert, némi öntöző-csatornával; azontul a szántóföldek. Egy-egy telek rendszeren ezer hektár; a bur paraszt tehát nem igen élvezheti a társasélet örömeit, ennek tudható be közmondásos bárdolatlansága. Egymáson nem segíthetnek, ki-ki a saját erejére van utalva. A szántás-vetéren kívül mindenhez kell értenie, nincs se ács, se kovács, se kerékgyártó, és eszmadia; mindent magának kell végeznie, amellet kitünő lövő. Ez az életmód kétségtelenül kifejti az okosságot; előrelátást.

A bur ház belseje tapasztott házföld, meszelt fal. A butor mindössze két vastos asztalból s néhány deszkapadból áll. Tisztaság dolgában, úgy látszik nem vetekedhetnek európai testvérekkel. Egy európai utas számára bur háziasszonya oly bögrébe öntötte a kávé, melyet kicsiny gyermeke épp imént egészen más czélra használt.

A bur makacs kálvinista. Egyetlen könyve a biblia; azt mindennap olvassa családotul. Fiatalon háziasodik s nem ritkán utoléri a Jákob szaporaságát. Az özvegykedés rá nézve épp oly keserves, mint a nőtlenség; meg is háziasodik akárhányszor. Az angolt gyűlöli, a hollandust lenézi, nem hollandus akar ő lenni, hanem afrikai. A bur viselete megfelel a remete-életnek, távol a civilizációtól. Nincs fárasztóbb az ő komoly, kenetes vendéglátásuknál; a vendégtől hosszasán elkerdezik: házas-e, nőtlen-e, hány testvére, atyjafia van, honnan jő, hová megy?

Krüger, ki ma 75 éves aggastyán, a nagy vándorlás idejében 13 éves volt s más nevelésben nem részesült, mint amelyet édes apjától nyert, aki paraszt volt maga is, Mintegy husz éve kétszer járt Angliában; ő intézte az első szabadságharcot is, törhetetlen akaraterővel; a békealkudozások közben pedig oly ügyességet fejtett ki, hogy becsületére vált volna akármily körmönfont diplomatának. Két államférfiúi erény van meg benne ritka mértékben: a józanság s a becsületesség.

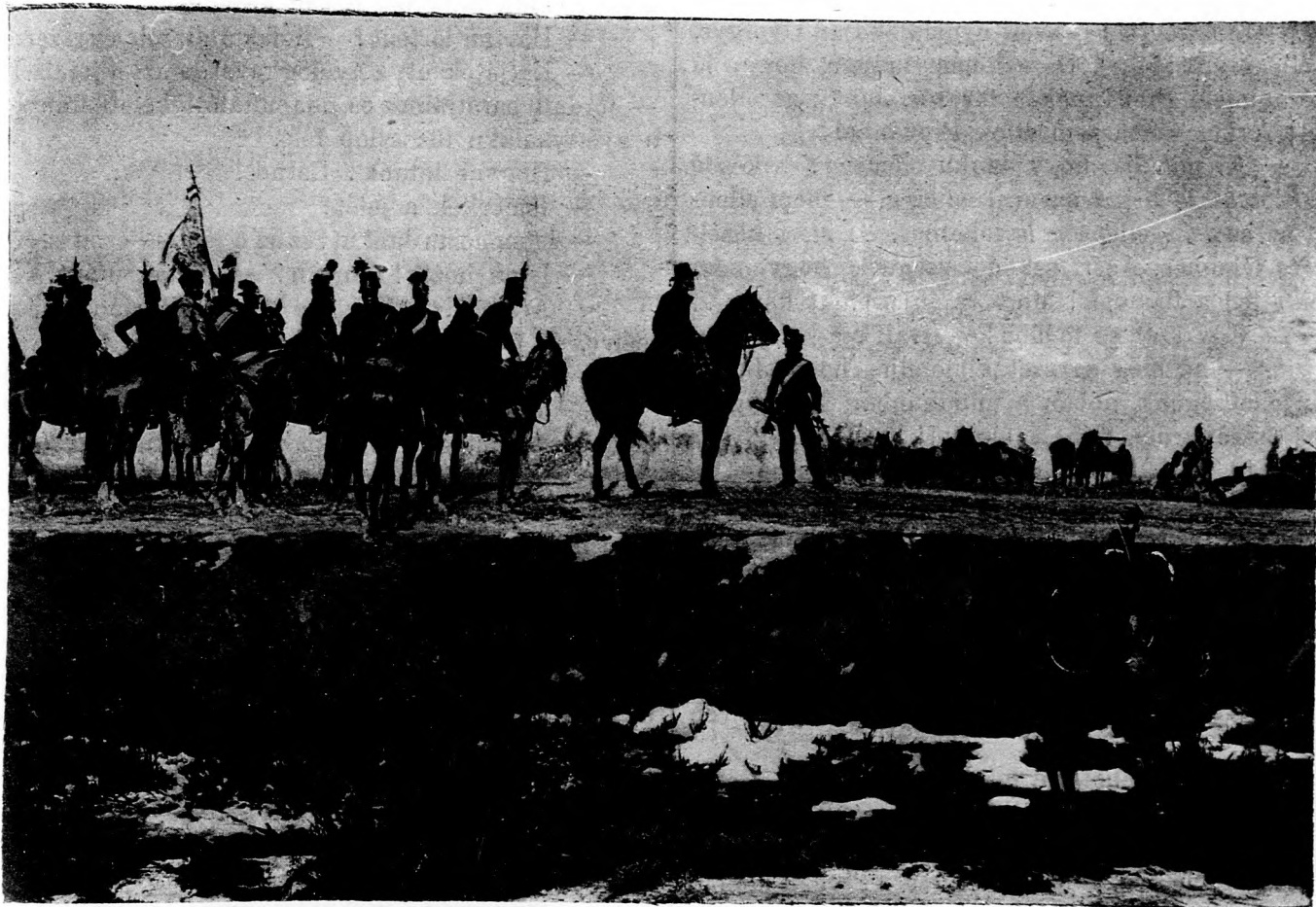
A bur, aki kertjében aranyra bukkan, egész elszomorodik. Szinte érthetetlen, miért nem örülnek ők hazájuk aranybányáinak. A paraszt, akinek gazdasága nem aranyból s ezüsből áll, hanem gabonából és szarvasmarhából, semmitől sem retteg úgy, mint attól, hogy földjében aranyérre találnak bukkan. Hajdanában nem busult volna rajta, eladhatta volna, azután felszedődött volna mindenestől s vándorolt volna tovább, míg új tanyát nem talál. Ma ez bajosan megy: Transzvál maga is köröskörül határolt ország, határát nem tolhatják kijebb. S minél sűrűbben benépesedik az ország,

a vándorolgas annál bajosabb lesz. Hol találjon a bur, akit az az átkozott arany birtokáról elűz, új birtokot? Hiába néznek akármerre: elfoglalatlan területet nem lelnek. Transzválnak szerződése van Angliával, amelyben kötelezte magát, hogy a Limpopon túl nem terjeszkedik.

Most husz éve az angolok elleni hősi háborút harezolták végig; egy marék paraszt Majubánál egész angol ezredet pusztított el. De im, Struban a Rand aranyereit fölfedezi. S e büvös szóra az angolok, kiket a majabuai vereség kiűzött Transzválból, tömegesen térnek vissza, megalapítják ott Johannesburgot, mely

nak és kegyetlen rablóknak rajzolták. Eszük ágában sines vért ontani, csak békében akarnak élni. Ha az angolokat csatáikban irgalmatlanul lekaszabolták; ha most is majd halálharcznak a britt óriással: azért van, mert csupán hazájukat védik, melyet az idegen előzőnlött, mert derék hazafiak.

De sokszor bebizonyították, hogy nemesek és nagylelkűek. 1879-ben, amikor Anglia a zulukkal háboruskodott, könnyű lett volna a buroknak szövetkezni a vadakkal, vagy fegyvert fogni az angolok kiűzésére, kik épp azelőtt foglalták el Transzvált. Nem tették; később, hogy nyílt háboruban voltak Angliával, egyet-

Bem apó táborkara.

angol város holland területen; s ez önmagát kormányzó város egyszeriben Dél-Afrika legnagyobb városa lesz, úgy hogy Transzválnban mihamar több az angol, mint a Fokföldön. S a burok, kik arról álmadoztak, hogy az angolt kiverik Fokföldről is, arra ébrednek, hogy ime, az ő országjukat lepi el az angol; nem fegyveres katona, de legiója a bányásznépnek, mérnöknek, az üzérkedőnek, kik nem fegyverrel rontottak be, de karjukkal és tőkájükkel. A müveletlen népek földjének természeti kincseit mindig a müveltebb fajok aknázzák ki; így van mindenütt.

A burok mint nemzet is többet érnek, mintsem ellenfeleik híresztelése után gondoltuk, kik őket vadak-

len árulást el nem követtek, egyetlen lakást be nem szennyeztek, holott ezer meg ezer angol volt hatalmukban. Pretóriát, a fővárost, az angoi megbízott kiürítette; a burok felégethették volna elleneik házait, nem tették; egyetlen erőszakoskodást el nem követtek.

A mérséklet, mely az egész hadjárat alatt tanusítottak, tartózkodva minden törvénytelenégtől, szinte példátlan a történelemben. Az ember nem tudja, mit bámuljon inkább: hősi bátorságukat-e haza védelmében, vagy nagylelküségüket a diadal után.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

— Csakhogy az a fenyő nem az első szál lehet. Mikor az őrzárra elindultam innen, már javában lobogott egy. Lehet ez a negyedik.

— S te elhallgattad? . . . Te nem szóltál? . . . Nem tetted a mire megesküdtél?! . . . — förmedt rá mérgesen az öreg.

— Megbolondult Prodán apó? . . .

— Te . . . te . . . semmiházi ficsor! — aprózta szavait a vén Prodán, — nem esküvel fogadtuk minden ellenségünkről tudatni a fiamat, a vezért, mi? . . .

— Ellenségről! — szolt nyomatékosan Gyorgye, — ellenségről!! . . . De azt nem tudtam, hogy jó vezérünknek, Prodánnak a fővezér, Janku az ellenség! Akkor szóba sem állok Prodánnal! . . .

— Ki mondja, hogy Janku ellenség? — kezdé beszédét össze-vissza zavarni az öreg, — nem ellenség, az az . . . ellenség is lehetne . . . mert közelget és félelmes. Azért esküdet szegted, hogy nem jelentetted a fiamnak! Mert az én prefekt fiam . . .

— Egy szót se tovább! — rivalt reá keményen az ifju, — ha még egyszer kimondja, hogy Janku a mi ellenségünk, abban a minutumban szétszagatom! összetiprom, mint a férget!!

Lent az őrtüzeknél fölugráltak a lármára, s ötön-haton indultak a kiabálás, veszekedés színhelyére, szörnyen csodálkozva azon, hogy Gyorgye, a jámbor legény miért kötött ki az öreg Prodánal? Perczek teltek el, míg a legügyesebb mászók is felérkeztek és azalatt folytatták a lármázást, szitkolózást odafenn a Piatre Drákuluj tetején.

— Te erőszakos kutya vagy! — szidta a vén Prodán.

— Az meglehet, de nem esküszegő!

— Hanem még egyéb! — pattogott az öreg.

— Mi az az egyéb? . . .

— Elfeledded, hogy a vezéred, a Prodán prefekt apjával állasz szembe! az öreg Prodánal!

— Csak az Isten sértegethet! — kiáltott vissza Vánca Gyorgye, — embertől nem türöm el! Miért ellenségünk Janku? . . .

— Még ma kezébe teszek a fiamnak, a prefektnek! Ott beszélj aztán!

— Állok elébe! nem futok el! de meg kell tudjam, hogy miért ellenség? miért félelmes Janku, a fővezér? . . .

Az öreg Prodán észrevette, hogy emberei közelednek, s nem tudni miért, még hevesebben támadt az ifjura.

— Hiába kiáltasz, hangosabban nálamnál! Azért az vagy a mit mondtam, te hitszegő, te áru . . .

Torkára fojtotta az erős legény az áruló szót. Két kezével megragadva magasra emelte a levegő-

ben az öreget, hogy Prodán apónak a boeskorá hegye sem érte a sziklát. Négyen rohantak egyszerre a tusa színhelye felé.

— Ne öld meg a vezér apját! Mit mivelsz Gyorgye? Bocsásd el! — kiabáltak, látva az öreg furesa helyzetét.

Gyorgye bősziülve dobta a közeledők felé az öreget, kinek szétloccsan feje a sziklákön, ha meg nem fogják idejében. Hat kéz nyult felé, hogy megragadja és mégis összeesett, de nem ütötte meg magát. Térdre esett a kezeik között.

— Mit tettél Gyorgye? . . . kiáltott rá egyik jó barátja, ki az elsők között kuszott fel a sziklára.

— Még semmit, mert nem halt meg, de meg kellett volna fojtanom a vén gazembert!

— Hát mi történt? — tudakolták tőle egyszerre.

— Látjátok ott a gyaloghavason azt a jeltüzet? — fordult barátjaihoz és odamutatott keleti irányba a gyertyaalaku tűzoszlop felé.

— Hogyne látnók? Látjuk!

— Ismeritek a jelét?

— Isten hozta Jankut! ez az ő jele! — szolt egyik.

— Isten hozta! Hurráh! — zugták utána.

— Áruló! . . . — nyögte a vén Prodán föleszmélve, — fogjátok meg! . . .

— Hallod mit mond az öreg? kérdezték Gyorgyet.

— Ti is olyan árulók vagytok mint én! mert nem jelentettétek Prodánnak a Janku érkezését! A fővezér ellensége Prodánal!!

— Ejh, ez rossz tréfa Gyorgye! — figyelmeztette egyik barátja a heves ifjut.

— Nem tréfa ez fiu! — tört ki Vánca Gyorgye keserűen. — Ezért fogom ledobni az öreg Prodánt a szikláról! Hát én hitszegő vagyok, mert nem jelentettem Jankut? Vagy Janku ellenség, a kitől félni kell? . . .

Az öreg Prodán reszketve lépett a legények közé, úgy gondolva, hogy el kell hallgattassa ezt a ficsort, a ki többet tud, a mint kellene. Fölhasználta hangjának remegését, és őszhaja iránti tiszteletet, csakhogy győzzön.

— Hisztek ennek a semmiházi ficsornak? . . . Hazudik! egy szava sem igaz! fogjátok meg! Én parancsolom a vezéretek apja! . . .

— Le doblak a szikláról Prodán apó! — vágott a vén ember szavaiba Gyorgye.

— Hát ti hagyatok engem? — fordult a legényekhez. — Ilyen legényekre bizta az apját a vezéretek?! . . . A ki az őrzárratban is két órát késett, azt engeditek, hogy sértegessen?! hogy fenyegetsen?! . . . fogjátok el a gaz ficsort!

— Öreg!! — kiáltott rá Gyorgye, — még egy szót hazudol és leszurlak! — de ekkor már esikorgatta fogait az ifju dühében.

A körülállók nem tudták, hogy kinek van igaza. Prodán apó a végső dőfésre szánta magát.

— Fogjátok meg! mert elszökik! Ne engedjétek menekülni az árulót! . . .

Mikor ezt a szót kiejtette a vén Prodán, egy „jaj“ kiáltással összeesett a sziklán. A körülálló hevesen támadtak Gyikára, de az erős ifju esendősítette őket:

— Minek tüzeltek? Nem szaladok el! Azt sem tudjátok, hogy miről van szó! Azért még most sem vagyok rabló-gyilkos, a miért nem tudtam, hogy Janku a Prodán ellensége!

— Kötözzük meg! — rivalt keményen az öreg Juon bá, ki csak most érkezett a dráma színhelyére.

— Nem futok el Juon bá! — nyugtatta meg gunyos keserőséggel Gyorgye, — ha elakartam volna szökni, volt alkalmam reá! De nines miért fussak!

— Vegyétek el a fegyvereit! — tanácsolá az öreg Juon.

— Azt már nem! — tiltakozott Gyorgye, — hanem kíséretet Janku elé! Most jertek a tüzhöz!

A felkelőknek nem lehetett egyebet tenni, mint, hogy lekisérték a jelzőtüzekhez Vancsa Gyorgyet. Ötön lépdelték utánna, kettő az ősz Prodán lecipelésével volt elfoglalva, s hátra maradtak.

A tüzek körül baljóslatu moraj fogadta az ifjut. Az öregebb felkelők, kik nem jöhettek fel a baj színhelyére, ököllel fenyegették, csaknem megrohanták Gyorgyet. De bátran szembe szállt az öregekkel Vancsa Gyorgye. Merészen, az igazságának tudatában nézett szemeik közé. Elmondotta az esetet, a mi esillapította némileg a kedélyeket. Hanem mikor az öreg Prodánt látták czipelni, újra felbőszültek valamennyien az ifjura.

— Majd beszél az öreg! — fenyegették valamennyien.

Gyorgye azt gondolta, hogy arra várhatnak. De hallgatott mélységesen.

— Nem beszél ez többet! — jegyezte meg a czipelők egyike, a mint lenyugtatták a vén Prodánt.

Egyszerre tört ki a lárma minden oldalról.

— Megölted! — Gyilkos! — Gyalázat! — ordították fenyegetve, mialatt Gyorgye védelmezte magát emberül. A lárma tetőpontjára hágott. Huszan kiabáltak, szitkolóztak egyszerre, s mégis kihallatszott a Vancsa Gyorgye erős hangja:

— Közel ne hozzátok a lándzsátokat, mert lelélek! — és kivonta egyik pisztolyát övéből.

— Add meg magad! szólították föl minden oldalról.

— Fegyver előtt soha! — tiltakozott Gyorgye, — vonuljatok vissza és egynek megadom magam.

— Esküdjél meg, hogy nem futsz el! — hangzott több ajakról.

— Én szavamat még nem szegtem! De csak Janku elé vihettek!

— Oda viszünk! — biztatták és látszólag meghátráltak, de csak azért tették, hogy a Gyorgye hátamögé vonuló oláh legény ezélt érjen.

— Esküdjétek meg reá! — szólítá fel Gyorgye, — fogadjátok, hogy Janku elé visztek! . . .

Hanem ekkor a háta mögül a szikla egy ma-

gasabb részéről vadmacska ügyességével ugrott rá a legjobb barátja, ki a tetőn is legelsőnek érkezett fel hozzá.

— Hurráh! hurráh! — ordítottak egyszerre minden oldalról megrohanva a kemény legényt. Letiporták és nemsokára megkötözték. A fegyvereit már aközben elszedték tőle, nehogy bajt csináljon valamikép. Az öröm általános volt. Oda vonszolták a nagy tűz közelébe. Majd tanácsot ültek felette ifjak és vének.

Gyorgye hallgatott. Némán, megvetéssel, egy szó nélkül türte sorsát. Kérdéseikre nem felelt. Perczekig tartó zaj, kiabálás között különböző tervek kerültek elő a büntetésre. Az öregek a tűzbevetéstől sem riadtak vissza, hanem ezt az ifjak ellenezték. A tribun elé is akarták állítani, de az öregek tartottak s talán nem hiába, hogy nagyon megkinozza az ifju Pradán. Az öreg apjáért bosszus lesz, és Gyorgye arra mégsem érdemes.

A zajnak, lármanak a végén elhatározták, hogy megkötözve, szép esendően lebocsájtják a Piatre Drákuluj oldalán. Kitérő helyesléssel fogadták ezt az indítványt. A tanácskozás azonnal véget ért. Hozzáálltak valamennyien az ítélet megvalósításához.

Az ifjak megkeresték az alkalmas helyet, hol ne akadjon fel egyelőre Vancsa Gyorgye. Az öregek azalatt imádkoztak az elítélt körül, hogy ne kerüljön az ördögök kezébe, ha leesik a Piatre Drákuluj sziklamélyébe.

Mikor az ifjak is visszakerültek, az egész órség körülállotta a szerencsétlent. Elénekeltek a bucsuztatóját elnyújtott, kesergő hangokon. Ennek végeztével négy markos legény megragadta Gyorgyet, s elindultak a kiszemelt alkalmas hely felé. Ötven lépésnyire volt a jelzőtüzeztől, s mig odaértek az öregek nem szüntek meg imádkozni. . . . A menet haladt lassan, esendően. Gyorgye pedig nem a halálra gondolt, hanem egy kedves leány areza lebegett előtte. kiről nem tudhatta, hogy sikerült-e szabadulnia valamikép a gyilkoló lándzsák elől? . . .

(Folyt. köv.)

A d o m á k.

Szerit-számát sem tudja.

Mihály gazda: Hallotta-e komám, ennek az uj plébánosnak annyi a jószága hogy szerit-számát se tudja.

Andris gazda: Már az hogy lehet, mikor nyomorusággal jött ide?

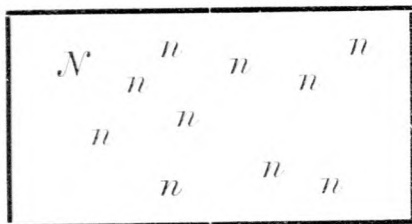
Mihály gazda: Hát a méh is mozgó jószág komám! Már pedig azt a kas méhet sohasem számlálta meg a plébános ur.

Képeinkhez.

Esti ima a pusztaban. Az ázsiai sivatagok esőndes utasait, az arabs kereskedőket tünteti fel mai képünk. A kereskedők, a kik egy karavánba olvadva hónapokon járják a beláthatatlan és sivatagokat lassan ezammogó tevéken, az est beközeledésekor megpihennek a sivatag közepén s földreborulva végzik estimájukat.

Bem apó és táborkara. A szabadságharcz idegen származású de jó magyar hazafias gondolkozású díeső tébornokát Bem apót és táborkarát mutatjuk be mai képünkön. Bem a magyarral rokonérzésű lengyel nemzet ivadéka volt s a magyar szabadságharcz kitörésekor Kossuthnak ajánlotta fel kardját, melylyel díesően harczolt a szent ügyért. Ő vezette az erdélyi hadjáratot. Mai képünk a nagyszebeni ütközet egy mozzanata.

Betűtalány.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő: február 12.

A „Független Ujság” 4. számában közölt számrejtvény megfejtése:

„Tied vagyok tied hazám, e szív, e lélek.
Kit szeretnék, ha tégedet nem szeretnék.”

Helyesen fejtették meg: Nagy Ibolya, Klósz Anna, Együd József, Makra Imre, D. Tóth István, Lukács Péter, Palánki József, Straky Mihály, Nagy Simon, Páll Antal, Ujvárosi népkör (Mezőtur).

A sorshuzásnál Makra Imre ur (Kaloesa) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt, Marlitt: „A gránátköves asszony” című regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

N. S. urnak, Mályi. Levelezőlapon is lehet. Hajók s nem tulságosan fejtörősek, szívesen fogadjuk. — **V. J.** urnak, Csopak. Köszönettel megkaptuk. — **G. M.** urnak, Baja. Őfelsége mint magyar király 9 millió frt ezivilisztát kap, mint osztrák császár ugyanannyit, összesen 18 millió frtot, amely összeget a folyó évben 5 millió frttal fogják felemelni. Ebből fedezi Őfelsége udvartartásának költségeit. — **Z. I.** urnak. A burokról mai számunk hoz érdekes ismertetést. Legközelebb képeket is hozunk a háboruról. — **N. L.** urnak, Magyarrégen. A küldeményt köszönettel vettük. — **Zsuzsányi József** urnak. Előfizetését köszönettel kézhez vettük. — **Pál Ferencz**

urnak. Előfizetése 1900. február 28-án jár le. — **Pádár János** urnak. 1. Ha az önök testvére még anyjuk halála előtt a birtokból reá eső rész $\frac{2}{3}$ -át megkapta és az ingóságokból is az ő egész $\frac{1}{3}$ részre ki van elégítve, mást nem követelhet és a bíróság neki nem is fog megítélni, mint az ő részének még hátralevő $\frac{1}{3}$ részét, a mely az anyjuk részére élvezeti joggal bekebelezett birtokrésznek is $\frac{1}{3}$ részét képezi. Ehhez joga van, egyébre nem, mert hisz az összes testvéreknek egyformán kellett anyjukat eltartani. Önöknek azonban ismét joguk van az anyjuk eltemetésére elköltött összegnek $\frac{1}{3}$ részét fitestvériüktől követelni, illetőleg ennek értékét a reá eső $\frac{1}{3}$ rész birtok értékéből levonásba hozni. A teljesen ki-élegített nőtestvéreknek semmi jogos követelésük nem lehet, valamint hogy a nőtestvérektől a temetési költségekre önök sem követelhetnek semmit. Természetesen ezek csak akkor állanak, ha a fenti egyezségeket írásba foglalták, vagy tanuk előtt kötötték meg. Ha ez nem történt volna, úgy beláthatatlanok egy esetleges pör következményei. Azért ezélszerű volna, ha egy megbízható ügyvéd tanácsát személyesen kikérik. 2. Legjobb petrolumotort a Ganz-gyártól szerezhet be. Konkolyválasztót az Umráth-czégtől hozasson. A buzája értékesítése végett a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez bizalommal fordulhat. — **Óhajtas.** A vasuti munkásokat az egyes állomás vagy műhelyfőnökségek alkalmazzák; ha vasuti ör akar lenni, nyujtsa be kérvényét községi erkölcsi bizonyítványval, keresztlevéllel és katonakönyvvel felszerelve a vasutigazgatósághoz. — **Sándor Mihály** urnak. Ilyen közlőnyt nem ismerünk. — **Gilich István** urnak. Budapesti optikusok: Hatshek Béla (Erzsébet-körút 5.), Klein Dezső (Keeskeméti-utca 14.) — Czégeket nem ajánlunk.

Kiadóhivatali értesítés.

Beező Sándor ur előfizetése 1900. október 31-én jár le. Kis Ferencz, Laki Pál, Molnár György, Dadi Ferencz, Szilka János, Borsányi Sándor, Fodor Gáspár, K. Fulmer János urak előfizetése 1900. május 31-én jár le. Fülöp Gergely, Tardi Mózesné, Karikás Sándor, Márton Károly, Curgai István, Dobay János, Barhács János és József urak előfizetése 1900. április 30-án jár le.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, január hó 27-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) Buza 76—81 kg tiszavidéki 7.60 frttól 8.30 frtig, pestvidéki 7.55 frttól 8.25 frtig [ehérmegyei 7.60 frttól 8.30 frtig, bácskai 7.50 frttól 8.25 frtig bánsági 7.00 frttól 8.25 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.05 frttól 6.30 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.70 forinttól 5.80 frtig vstni való 62—64 kg. 5.40 frttól 5.60 frtig, sörfőzdei 64—66 kg, 6.25 frttól 6.50 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.35 frttól 5.45 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.60 frttól 4.85 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	13.30	12.70	12.10	11.40	11.10	10.80	10.20	8.70	6.00

Buzakorpa, finom 4.30, durva 4.20 frt zsákka! együtt.

Egyéb magvak: mák 25—30 frt; bab fehér nagyszemű 6.00—7.50 frt, apró 6—7.00 frt, tarka 6—6.40 frt, lencse 7—9 frt, borsó héjas 4.00—5.00 forint, köles 5.30—5.80 frt, kendermag 11.50—12.00 frt, repce 11.50—12.85 frt. lóhere 42—52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réli széna 2.10—3.00 frt, muhar 2.00—2.80 forint, zsupszalma 1.30—1.70 frt, alomszalma 1.10—1.30 frt.

Juhvásár: hizlatt ürü páronként 14.00—20.00 frt, feljavított juh 00—00 frt, kiverő juh 96.00—11.20 frt, kecske 13—15 frt.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Ferencz-körut 30. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:

LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszer-vágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Armin ügyvéd, Tahy István es. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is aján-
lott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 forint kölcsönt
szavaztatott meg.

Tessék árjegyzéket kérni

a világhírű erfurti mag-
vak budapesti főraktárától.

J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német es.
udvari szállító képviselője

Radwaner és Rónai

Budapest, V. ker., Nádor-utca 8. sz.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július
és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással
szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkográfiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 13. sz.

Készít: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto-
typia, fametszet stb. utján.

Jérképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

• Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek. •

„FÜGGETLEN UJSÁG”

kiadóhivatalában

megrendelhető a

Magyar Földmivelők Naptára.

Ara postai küldéssel együtt

35 krajczár.

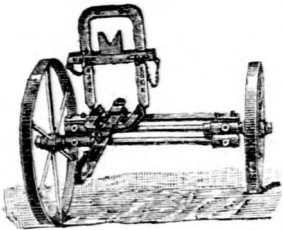
K. Nagy Sándor

„Ügyes bajos ember könyve”

ára postai küldéssel együtt **1 korona 10 fillér.**

GAZDASÁGI SZÁMVITELI NAPTÁR.

Ara postai küldéssel **85 kr.**

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” ekefaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Alkotmány-utca 31. szám.)

Bácher és Melichar czégnél (VI. Nagymező-utca 68.)

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár
részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske,
bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni.
A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni.
A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.”

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-)
TÁRSASÁG

ezelőtt PFANHAUSER & Co.

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)

MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* **BUDAPEST** *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Szuperfoszfát,

chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz 98—99%

jegecsekben és őrölve, valamint egyéb permetező anyagokat legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)